

Stappenplan groep

Lees eerst **Voorbereiding** en zorg dat je de juiste materialen hebt.

Introductie

5 min

- * Leg het doel van de sessie uit aan de hand van **Stappen groep - print** of **Stappen groep - presentatie**.
- * Geef aan hoe lang de sessie duurt en dat er een pauze in zit.
- * Geef aan dat deelnemers op een later moment ook met de individuele variant van Money Matters aan de slag kunnen. Verwijs naar **Verwijzingen - print**.

Stap 1
Jouw geldgedrag
 15 min

	Instructies aan de deelnemers	Tips voor de begeleider
1.1	⇒ Pak uit het doosje de kaartjes geldgedrag <i>Op achterkant staat 'Kaartjes geldgedrag'.</i> ⇒ Verdeel deze kaartjes voor jezelf over twee stapels: • Uitspraken waarin je je (deels) herkent • Uitspraken waarin je je niet herkent <i>Je hoeft er niet te lang over na te denken. Je kunt op een ander moment Money Matters ook thuis doen en de kaartjes beter bekijken.</i>	* Wacht tot de meesten klaar zijn en geef dan aan dat je deze stap over ongeveer een halve minuut afrondt. * Geef NU geen ruimte voor gesprek over de kaartjes. Ook niet als de deelnemers een verschillende betekenis geven aan een kaartje. Het is hoe ieder voor zichzelf de uitspraken interpreteert.
1.2	⇒ Leg stapel 2 (uitspraken waarin je jezelf niet herkent) opzij. ⇒ Kies uit de kaartjes van stapel 1 vijf uitspraken waarin je jezelf het meest herkent of die je het meest interessant vindt om verder naar te kijken. De andere kaartjes leg je opzij. <i>Je hoeft ook hier niet te lang over na te denken.</i>	* Kan een deelnemer niet kiezen? Maak de keuze dan makkelijker door aan te geven dat de keuze alleen voor deze sessie is. Dus wat is het meest interessant om hier te delen met de anderen. * Als iemand iets meer of minder kaartjes kiest, is dat ook goed.
1.3	⇒ Kom allemaal naar voren met jouw 5 kaartjes. ⇒ Zet voor elk van jouw kaartjes 1 streepje op dezelfde grote kaart op de tafel.	* Pak als begeleider de 3 kaarten waar de meeste streepjes op staan. Plak deze midden op de drie grote lege vellen aan de muur.

Stap 2
Hoe speelt dit voor jou?
 10 min

	Instructies aan de deelnemers	Tips voor de begeleider
2.1		* Lees de 3 kaarten geldgedrag voor en geef aan dat jullie hiermee verder gaan. * Wijs een van de 3 kaarten aan.
2.2	⇒ Wil iemand iets toelichten over deze kaart? Hoe herken je dit in je leven?	* Beoogd resultaat: (h)erkenning dat bepaald geldgedrag voorkomt. En dat je het soms verschillend kunt ervaren. Iedereen is anders, (bijna) iedereen heeft moeite met bepaalde geldzaken en (bijna) iedereen kan trots zijn op bepaald geldgedrag. * Zorg dat in deze stap alleen concrete voorbeelden van het geldgedrag besproken worden. Waar het geldgedrag uit voor kan komen en of je er iets aan kunt veranderen komt in stap 5 en 6.
2.3		* Stel deze vragen ook voor de andere 2 kaarten geldgedrag.

Stap 3

Jouw persoonlijke kenmerken

10 min

	Instructies aan de deelnemers	Tips voor de begeleider
3.1	⇒ Pak uit het doosje de kaartjes persoonlijke kenmerken ⇒ Verdeel deze kaartjes voor jezelf over twee stapels: • Uitspraken waarin je je (deels) herkent • Uitspraken waarin je je niet herkent <i>Je hoeft er niet te lang over na te denken.</i>	* Wacht tot de meesten klaar zijn en geef dan aan dat je deze stap over ongeveer een halve minuut afrondt. * Geef NU geen ruimte voor gesprek over de kaartjes. Ook niet als de deelnemers een verschillende betekenis geven aan een kaartje. Het is hoe ieder voor zichzelf de uitspraken interpreteert.

PAUZE

5 min

Stap 4

Geldgedrag en persoonlijke kenmerken

15 min

	Instructies aan de deelnemers	Tips voor de begeleider
4.1		* Leg eerst uit dat geldgedrag kan samenhangen met een of meerdere persoonlijke kenmerken. En dat jullie daar nu samen bij stil gaan staan. * Geef ook aan dat het niet de bedoeling of mogelijk is om relaties tussen geldgedrag en persoonlijke kenmerken vast te stellen, maar wel om dit te verkennen. * Wijs een van de drie kaarten geldgedrag op het vel op de muur aan.
4.2	⇒ Herken je dit geldgedrag? Kijk dan naar de kaartjes persoonlijke kenmerken die je zojuist gekozen hebt en kies de kenmerken die misschien iets met dit geldgedrag te maken hebben. ⇒ Herken je dit geldgedrag niet? Kijk dan naar de kaartjes persoonlijke kenmerken die je zojuist gekozen hebt en kies de kenmerken die er misschien voor zorgen dat je dit geldgedrag juist niet hebt.	* Geef als het nodig is onderstaand voorbeeld: - Stel op de muur hangt de kaart geldgedrag: <i>[Ik stel betalingen vaak te lang uit]</i> - Iemand die dit geldgedrag herkent, koppelt dit mogelijk aan persoonlijke kenmerken zoals: <i>[Ik ben wat chaotisch]</i> en/of <i>[Ik ervaar vaak stress]</i> - Iemand die dit geldgedrag niet herkent, koppelt dit mogelijk aan persoonlijke kenmerken zoals: <i>[Ik kan goed plannen]</i> en/of <i>[Ik vermijd risico's]</i>

4.3	<i>Vraag aan deelnemers die het geldgedrag herkennen:</i> ⇒ Kun je aangeven welke persoonlijke kenmerken voor jou samenhangen met dit geldgedrag? <i>Vraag aan deelnemers die het geldgedrag <u>niet</u> herkennen:</i> ⇒ Kun je aangeven welke persoonlijke kenmerken er bij jou misschien voor zorgen dat je je niet herkent in dit geldgedrag?	* Geef iedereen even de tijd om een subselectie te maken uit hun kaartjes persoonlijke kenmerken. * Schrijf elk genoemd kenmerk in een/enkele steekwoorden op het grote vel rondom het geldgedrag. * Als meerdere mensen hetzelfde kenmerk noemen, hoeft je dit niet aan te geven. Je schrijft elk genoemd kenmerk dus maar één keer op. * Gebruik voor de antwoorden van de verschillende groepen deelnemers (wel/niet herkennen van het geldgedrag) verschillende kleuren stift of onderstreep een van beide.

Stap 5
Hoe werkt dit voor jullie?
 15 min

	Instructies aan de deelnemers	Tips voor de begeleider
5.1		* Kijk even samen naar het totaalbeeld. Stel vervolgens enkele vragen om ervaringen te delen.
5.2	⇒ Wie wil hier iets over delen? ⇒ Herkennen anderen zich hierin?	* Stel dit soort vragen tot het 1e geldgedrag en waar dit mee samen kan hangen voldoende besproken is. * Je kunt tijdens het gesprek aanvullende steekwoorden opschrijven.

Stap 6

Wat kan er anders?

10 min

	Instructies aan de deelnemers	Tips voor de begeleider
6.1		* Stel dat er een 'positief' geldgedrag hangt, dan is het niet logisch om de verandervraag te stellen. Benadruk dan als begeleider hoe mooi het is om je te beseffen dat je dit goed doet en dat je daar trots op kunt zijn.
6.2	⇒ Laten we nu eens kijken wat zou kunnen helpen als je dit geldgedrag zou willen veranderen. ⇒ Heeft iemand een idee wat je anders zou kunnen doen? ⇒ Wat kan daarbij helpen?	* Schrijf ideeën uit de groep in steekwoorden op het vel. Gebruik een andere kleur stift of geef een duidelijke markering. * Breng daarna eventueel als begeleider ideeën. Je kunt eventueel vooraf zelf Tips van anderen of Hulpbronnen lezen. Deze informatie vind je op moneymatters.nl/vervolg. * Je kunt de deelnemers ook vertellen dat ze later zelf Tips van anderen en Hulpbronnen kunnen lezen op de website. De link en QR-code staan op jouw print Verwijzingen - print.
	<i>Komen er tijdens de sessie goede ideeën naar voren die je niet gezien hebt in de Money Matters materialen?</i> <i>Als je die aan ons doorgeeft, kunnen wij ze toevoegen aan Money Matters om anderen te inspireren. Dat kan via dit invulformulier.</i>	

- ! Het kan zijn dat stap 4, 5 en 6 door elkaar lopen in de sessie. Als je dit als begeleider aankunt, is dit geen enkel probleem. Gebruik Money Matters zoals het jou past.

Herhaling stap 4 t/m 6

2 x 15 min

Tips voor de begeleider

- * Herhaal stap 4 t/m 6 voor het 2e en 3e geldgedrag.
- * Kort de stappen in qua tijd.
- * Is het te veel voor de deelnemers of gaat het te langzaam? Houd het dan bij 1 of 2 kaarten geldgedrag en verwijst deelnemers naar de individuele variant om meer geldgedrag te onderzoeken. Of plan een vervolgssessie met de groep.

Afronding

5 min

Tips voor de begeleider

- * Dank de deelnemers voor hun deelname.
- * Geef iedereen die de inzichten wil bewaren de tip om een foto te maken van de vellen op de muur.
- * Deel de **Bewaarlijst geldgedrag-persoonlijke kenmerken** uit, zodat mensen ofwel direct na de sessie of op basis van de foto's hun eigen inzichten kunnen vastleggen.
- * Geef aan dat de deelnemers hun inzichten verder kunnen bespreken met een naaste of een begeleider.
- * Geef eventueel nogmaals aan dat de deelnemers zelf de individuele variant van Money Matters kunnen doorlopen, en alle kaartjes opnieuw bekijken. Of zich kunnen verdiepen op een inzicht uit deze sessie met behulp van de materialen op moneymatters.nu/vervolg. Wijs naar **Verwijzingen - print** op de muur.
- * Mogen deelnemers de kaartset houden, geef dan de tip om de kaarten waarin ze zichzelf herkennen andersom in het doosje te leggen dan de kaarten waarin ze zichzelf niet herkennen.
- * Mogen deelnemers de kaartset niet houden, deel dan aan wie wil de **Bewaarlijst geldgedrag** en **Bewaarlijst persoonlijke kenmerken** uit.
- * Vraag hoe de deelnemers hoe zij de sessie ervaren hebben.
  - Voorbeeld: vraag de deelnemers een Tip en een Top op een post-it te schrijven en deze op een flip-overvel te plakken.
  - Is hier geen tijd of energie meer voor? Vraag als mogelijk op een later moment individueel aan deelnemers hoe zij het ervaren hebben.

Tijd <i>Voorbeeld</i>	Duur	Stap	Inhoud stap
10:00 — 10:05	5 min	—	Uitleg
10:05 — 10:20	15 min	Stap 1	Jouw geldgedrag
10:20 — 10:30	10 min	Stap 2	Hoe speelt dit voor jou?
10:30 — 10:40	10 min	Stap 3	Jouw persoonlijke kenmerken
10:40 — 10:45	5 min	Pauze	
10:45 — 11:00	15 min	Stap 4	Geldgedrag en persoonlijke kenmerken
11:00 — 11:15	15 min	Stap 5	Hoe werkt dit voor jullie?
11:15 — 11:25	10 min	Stap 6	Wat kan er anders?
11:25 — 11:30	5 min	—	Afronding

Of

11:25 — 11:45	20 min	Pauze	
11:45 — 12:15	30 min	Stap 4 t/m 6	Herhaling voor 2e kaart geldgedrag
12:15 — 12:40	25 min	Stap 4 t/m 6	Herhaling voor 3e kaart geldgedrag
12:40 — 12:45	5 min	—	Afronding